

Creemat a la foguera per ser beguí

Text > JOAN BOADAS I RASET

Elvis Mallorquí enceta el llibre revelant-nos el destí final del seu protagonista: «El 12 de juliol de 1321, un ciutadà de Girona, Pere Duran de Baldac, va ser condemnat a morir cremat a la foguera per ser beguí».

Quin greu pecat havia comès aquest gironí per acabar essent calcinat al capdamunt de les escales de la Catedral? Per quines circumstàncies un home que pertanyia a l'elit dirigent de la ciutat es va veure involucrat en un procés que li va costar la vida? En foren la causa exclusiva les motivacions religioses o hi va haver altres circumstàncies lligades al poder reial, eclesiàstic i inquisitorial?

Mallorquí desplega en aquesta recerca tot el seu coneixement sobre unes fonts documentals que, tot i ser gasives en la informació que contenen, li serveixen per recuperar la figura de Duran de Baldac, però, entre d'altres, també la del notari Guillem de Quer, veritable factòtum de l'Administració municipal gironina en el període 1326-1339, i la de la seva filla Bonanata de Baldac, que va ingressar a l'Hospital Nou de Girona com a seglar per dedicar la seva vida a les persones més pobres i marginades de la societat.

Perquè, de fet, aquest era l'ideal que perseguïen les persones beguines quan defensaven abraçar una forma de vida

espiritual basada en els postulats de pobresa i puresa, molt vinculats als sectors més radicals dels franciscans espirituals. I tot això no exempt de contradiccions, perquè, com diu l'autor, «potser sí que Pere Duran de Baldac havia predicat entre els seus conciutadans en contra del sagrament del matrimoni, tot i estar casat i tenir una filla, o defensat la pobresa radical com a model de perfecció evangèlica, tot i que ell era membre d'una família més que benestant de la ciutat».

És possiblement en aquesta circumstància en què cal buscar les causes que provocaren la mort de Duran aquell diumenge de juliol d'ara fa més de set segles. Els testimonis presents en el moment que el seu cos cremava ens informen de la diversitat d'interessos que es van posar d'acord a l'hora d'encendre la foguera: el rei Jaume II, els infants Alfons i Pere, els bisbes de València i Tortosa, els abats de Sant Cugat i Poblet, l'ardiaca de Besalú, els canonges, el clergat i el poble de Girona. Afegim-hi l'actuació contundent del bisbe de Girona, Pere de Rocabertí, i de l'inquisidor general del regne, fra Arnau Burguet, i sumem-hi encara la necessitat econòmica que tenia Jaume II, que precisament havia convocat Corts a Girona amb la finalitat d'aconseguir

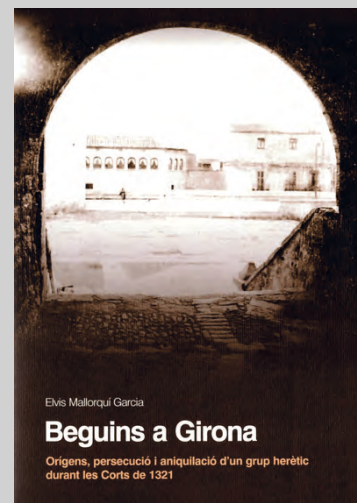
Els francesos li van dir *la belle inutile*. La construcció, finalitzada el darrer terç del s. XVIII, va costar una fortuna, però va potenciar enormement les estructures econòmiques de Figueres i de gran part de la comarca.

Com hem dit, però, el llibre va molt més enllà de tot això: el plantejament de Febrés és un autèntic repàs de la història del territori fronterer, de Catalunya i, de retop, de la política espanyola dels últims segles. Com va escriure Pla: «Si tinguéssim una història objectiva de totes les coses que han passat al castell [...] posseiríem, em penso, un document no gaire edificant però humanament fabulós sobre el que ha succeït en aquest país [...]». Un document que

caldria recordar o, d'entrada, conèixer, fet que no és el cas, per desgràcia.

El text acaba una mica abruptament amb la reclusió del tinent coronel Tejero, el militar que va protagonitzar la part visible del cop d'estat del 23 de febrer de 1981, al castell de Sant Ferran. Hauria estat un final més complet si s'haguessin dedicat algunes pàgines als projectes que s'han proposat darrerament per a l'estructura. Potser altres autors de la col·lecció n'hagin parlat, cosa que exculparia netament aquesta mancança.

També és un punt decebedora l'adjectivació que Febrés dedica en un moment donat al rei Ferran VII. Diu del personatge que era «sinistre, obcecat, covard i mentider». Ha fet curt...

MALLORQUÍ GARCIA, Elvis.
Begüins a Girona: Orígens, persecució i aniquilació d'un grup herètic durant les Corts de 1321. Girona: Diputació de Girona, 2025. 386 p.

recursos per iniciar la conquesta de Sardenya. Com és de suposar, les propietats de Duran de Baldac varen ser confiscades per la cort reial i subhastades durant el mes d'agost de 1321.

La vintena llarga d'arxius consultats pel doctor Mallorquí, les més de quatre-centes notes a peu de pàgina i els més de tres-cents cinquanta documents referenciats i parcialment transcrits corresponents al període de 1163 a 1356 són una prova objectiva de l'ingent treball elaborat per l'historiador riudellontenc, que afegeix un altre títol a la seva producció editorial, ja nombrosa.

FEBRÉS, Xavier. **La fabulosa història del castell de Sant Ferran.** Figueres: Edicions Cal·lígraf, SL. 125 p. (Episodis del Castell de Sant Ferran de Figueres; 11)